

Haal meer uit je windpark: **aan de slag met medegebruik**

In het Klimaatakkoord is de Noordzee aangewezen als een belangrijke bron voor de toekomstige Nederlandse groene energievoorziening met de geplande bouw van vele windparken. Dat is een belangrijke stap richting de doelstelling van het Klimaatakkoord van Parijs, maar tegelijkertijd leggen deze windparken ook een flink ruimtebeslag op onze Noordzee.

DOOR **EEF BROUWERS**

Dat is voor sommige huidige gebruikers van de Noordzee, zoals scheepvaart en visserij, een behoorlijke uitdaging; denk bijvoorbeeld aan de capaciteit van vaarroutes, beschikbaarheid van visgebieden of ruimte voor natuur. Tegelijkertijd bieden de windparken op zee ook nieuwe kansen. De ruimte tussen windturbines zou kunnen worden benut voor nieuwe activiteiten. Tegenwoordig wordt dit vaak aangeduid

met het 'medegebruik' of 'multi-use' van windparken.

Kansen voor de nieuwe Nederlandse zeeviesector

Sinds 2014 is Stichting Noordzeeboerderij actief om een nieuwe zeeviesector op te zetten in Nederland: een volledige, nieuwe waardeketen van zeeviesaadje tot en met toepassingen en marktonwikkeling. Zeeviesaadje kan significant bijdragen aan de klimaatdoelen van Nederland;

het is een duurzaam te telen gewas en als alternatieve eiwitbron kan het 1,2 Mt CO₂ besparen. Stel dat in de geplande windparken zeewierteelt plaatsvindt, bijvoorbeeld in 25 procent van de beschikbare ruimte, dan kan het in potentie 8 procent van de CO₂-doelstellingen van het hoofdstuk Landbouw en Landgebruik uit het Klimaatakkoord vastleggen. Om deze klimaatbijdrage te realiseren heeft Stichting Noordzeeboerderij zich tot doel gesteld om vanaf 2030 zo'n 500 vierkante kilometer aan multi-use zeeboerderijen in de windparken op de Nederlandse Noordzee gerealiseerd te hebben. Dit worden gemengde bedrijven met meerdere vormen van medegebruik die zijn afgestemd op de lokale omstandigheden per windpark. De ontwikkeling van duurzame zeewierproductie in Nederland kan dan plaatsvinden in de context van deze multi-use zeeboerderijen (figuur 1).

North Sea Innovation Lab

Grootschalige medegebruik activiteiten binnen windparken zijn er nog niet maar dit kan snel veranderen. Dit jaar starten er al vier pilots op de Noordzee met zee-

De vier stappen van de Multi-Use procedure

1. Identify a suitable wind farm location

- Look for favourable conditions
- Think about your logistics
- When do you want to start?
- Alone or together with multi-use partners?

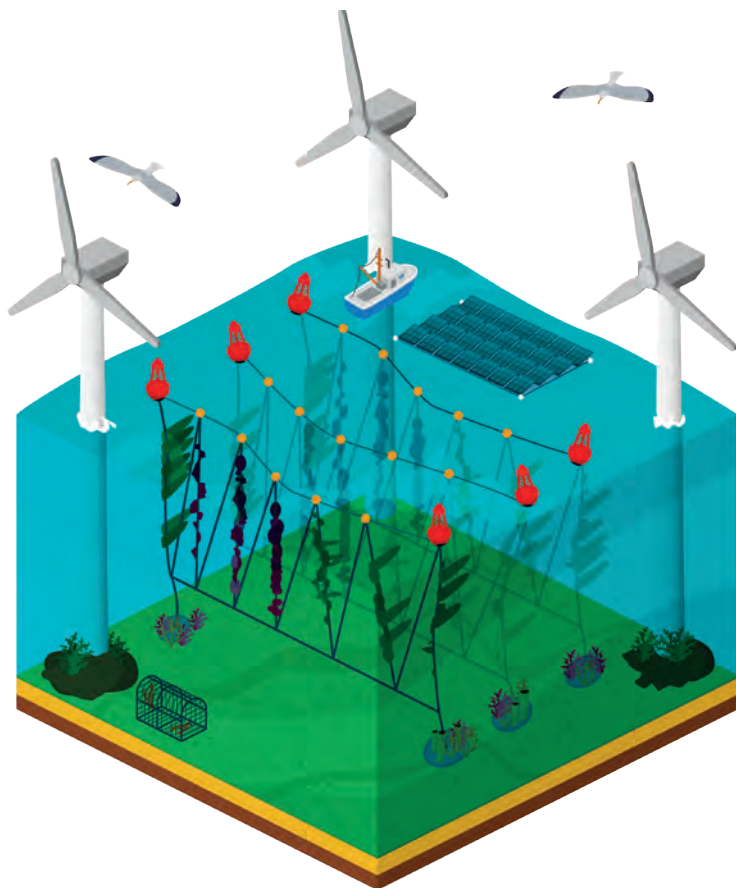
2. Engage with the wind farm operator

First and foremost: Safety comes first!

- Clarify your organisation
- Explain your system setup and how you will work
- Indicate your (un)planned activities and provide a schedule

wierteelt, waarvan één zeer waarschijnlijk binnen een windpark. En dit gaat inmiddels verder dan het zogenaamde 'proof of principle', hier gaat het echt om aantonen dat schaalgrootte technisch en economisch haalbaar is. Twee van de pilots vinden plaats op het North Sea Innovation Lab, een offshore testruimte speciaal voor ontwikkeling van medegebruik in windparken, 12 kilometer uit de kust van Scheveningen.

Hier lopen ook pilots met mosselen, natuurontwikkeling en drijvende zonnepanelen, allemaal in dezelfde zone. Een mooie demonstratie van hoe zo'n multi-use zeeboerderij kan gaan werken. Nu moeten we dat alleen nog binnen een windpark zien te realiseren. Realisatie binnen een windpark blijkt nog best lastig, zo ondervinden ondernemers en windparkeigenaren inmiddels. Dat werd signaleerd in de werkgroep

De multi-use zeeboerderij

- 1 is een gemengd bedrijf
- 2 maakt meervoudig gebruik van ruimte
- 3 kent grote marktvervaardiging
- 4 sterke science & research mogelijkheden
- 5 vergroot de werkgelegenheid
- 6 verhoogt de biodiversiteit
- 7 positieve impact op marine milieu
- 8 op meerdere vlakken klimaat-impact

BRON: NOORDZEEWIER 2030 ROADMAP

3. Towards an agreement with the wind farm operator

We recommend to make agreements on:

- How to manage your mutual risks & liabilities
- How to organise your daily operations
- What areas you will cooperate

4. Final preparations for your permit application

- Check your permit requirements in the "Omgevingsloket"
- Inform RWS of your multi-use plans
- Agree content of required documentation with RWS
- Pre-inform any other stakeholders

Multi-Use. Deze werkgroep is opgezet vanuit het Zeewierplatform van Stichting Noordzeeboerderij om als zeewier- en windsector gezamenlijk tot een werkbaar traject te komen voor medegebruik. Namens de windsector zijn bijna alle offshore wind bedrijven hierin vertegenwoordigd. Binnen deze werkgroep, die al sinds 2018 regelmatig bijeenkomt, is daarom het plan opgevat om meer structuur te geven aan het samenspel tussen windparkeigenaar en medegebruik-ondernemer. Dankzij ondersteuning vanuit TKI Wind op Zee en de CoP Blue Innovation heeft dat geresulteerd in de zogenaamde Multi-Use Procedure.

De Multi-Use procedure

Offshore windparken zijn complexe industriële gebieden met veel voorschriften om een veilige en voorspelbare productie te garanderen. Ze zijn daarbij gesitueerd in een uitdagende omgeving, namelijk op de Noordzee. Voor een veilige en goede samenwerking met een medegebruik-ondernemer binnen ditzelfde gebied is een goede afstemming essentieel.

De Multi-Use Procedure zorgt voor een voorspelbaar kader waarbinnen windparkeigenaar en medegebruiker tot deze afstemming kunnen komen. Of niet, dat kan natuurlijk ook, maar dan heb je met elkaar vastgesteld dat de voorgenomen activiteit niet haalbaar is. Het idee is dat men deze Multi-Use Procedure volgt vóórdat de vergunning voor een medegebruik-project aangevraagd wordt. Met een helder omliggende samenwerkings-overeenkomst is de medegebruiker een stuk zekerder over de goede uitkomst

van zijn vergunningsaanvraag. En de windparkeigenaar weet ook precies wie deze aanvraag doet en wat zijn plannen zijn. De vergunningverlener heeft hierdoor minder werk en krijgt in principe minder aanvragen voor medegebruik dat niet haalbaar is.

In vier stappen naar succesvolle multi-use

Vooralsnog bestaat de procedure uit vier stappen:

- het uitzoeken van een geschikte locatie voor medegebruik,
- treffen van voorbereidingen voor het eerste contact,
- het bereiken van afstemming met de windparkbeheerder
- en voorbereiden van een vergunningsaanvraag.

In deze eerste versie van de procedure ligt de nadruk op de medegebruiker; hoe kan deze zich goed voorbereiden op het vormgeven van samenwerking met de windparkeigenaar? Aandachtspunten, randvoorwaarden, noodzakelijke

vastlegging in documenten en richtlijnen om deze op te stellen. Daarom is de afgelopen tijd intensief contact geweest met windparkeigenaren om de randvoorwaarden en (veiligheids) risico's helder te krijgen. Een eerste samenvatting hiervan is nu transparant gemaakt in de Multi-Use Procedure. Hiermee hebben de medegebruikers een duidelijk "afvinklijstje" waarmee ze zich kunnen voorbereiden op het bereiken van een goede samenwerking met de windparkeigenaar.

Dit is slechts een eerste versie met vrij generieke risico's en randvoorwaarden. Het is nu zaak dat partijen deze procedure gaan gebruiken. De ondervonden voor- en nadelen kunnen dan worden gebruikt om de procedure verder te verbeteren. Daarom wordt de Multi-Use Procedure zo breed mogelijk beschikbaar gesteld, liefst met zoveel mogelijk generieke documenten als basis voor elke medegebruik initiatief. Zo kunnen partijen van elkaar leren en vooral sneller vaart maken met duurzaam medegebruik van windparken. Wie weet kunnen we op termijn het uitrollen van duurzaam medegebruik zelfs tot een Nederlands exportproduct maken.

De Multi-Use Procedure is een co-creatie tussen verschillende stakeholders, waaronder TKI Wind op Zee, belangrijke spelers uit de windindustrie en de Community of Practice (CoP) Blue Innovation North Sea 2030 (RVO & Ministerie van LNV).

Eef Brouwers werkt bij de Noordzeeboerderij als manager Farming & Technology

Stichting Noordzeeboerderij

Stichting Noordzeeboerderij is een private en non-profit NGO, voor en met de zeewiersector. Meer dan 100 partijen zijn momenteel verenigd in het Zeewierplatform, een community van koplopers (gefaciliteerd door de Stichting) waaronder ook bijna alle Nederlandse windparkeigenaren bij zijn aangesloten.

Zie verder www.noordzeeboerderij.nl en www.noordzeeboerderij/projectenmulti-use-procedure.